

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Antonini Diana Panormitani, Cler. Reg. & S. Officij
in Regno Sicil. Consultoris, Practicæ Resolutiones
Lectissimorum Casuum**

Diana, Antonino

Antverpiæ, 1645

A.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41753

A:

A B B A S.

1 **A**BBATES ex priuilegio ab Innocentio VIII. concessio, possunt cōsecrare calices, altaria, campanas, &c. non tantum ad usum suarum Ecclesiarum, sed etiam alienarum. Barboza & alij 4. p. 3. tr. 2. ref. 15.

2 Priuilegium quorundam Abbatum, conferendi minores Ordines etiam non subditis, modò fiat ex consensu Episcopi, non est reuocatum per Trident. sess. 23. c. 10. de reform. Sanchez. p. 4. tr. 4. ref. 147. & p. 5. tr. 13. ref. 93.

3 Possunt Clericis sæcularibus sibi subditis litteras dimissorias concedere. Vilalob. & Rodrig. p. 3. tr. 2. ref. 95.

Vide *Prelatus*.

Abbatissa.

1 **P**Otest Monialis vidua eligi in Abbatissam; lex enim id prohibens abrogata est per contrarium usum. Portel. & Rodrig. Non possunt tamen Moniales de Monasterio ad Monasterium transferri, sine licentiâ Sedis Apostolicæ, ex Decreto Pauli V p. 3. tr. 2. ref. 99.

A 2

2 MO-

2 Monialis illegitima etiam sine dispensatione potest esse Abbatissa, & quamvis requireretur dispensatio, posset ea concedi ab ipsarum Prælati. Portel & Rodriq. *ibid. resol. 101.*

3 Abbatissa nihil potest præcipere sub excomm. quia caret iurisdictione spiritali. D. Thom. & alij 4. Imò nec in virtute obedientiæ, sed tantum instar matris-familias circa ea quæ ad domesticam gubernationem spectant. Sanch. & alij 7. contrarium tamen est probabile. Salas & alij 5. p. 5. tr. 9. res. 16.

Abortus.

1 **N**ON licet femina prægnanti, etiam ante fœtus animationem, procurare abortum, ad vitandum periculum vite, vel grauis infamiæ. Sanch. & alij 10. Quando tamen nulum aliud remedium suppeteret, id licere, vel etiam impedire conceptionem fœtus, docet Torrebl. & alij 4. Saltem si post fœtus animationem mater periculose ægrotaret, nec vllum aliud esset remedium, posset ei præberi medicamentum, directe tendens ad curationem, licet indirecte, & per accidens sequatur mors fœtus; quia mater habet
ius

Absolutio.

5

ius ad tuendam vitam per eiusmodi medicamenta. Si verò conclamata sit salus matris, & fœtus, possunt applicari remedia ad salutem matris, licet cū interitu fœtus. *p. 3. tra. 5. ref. 11. & p. 6. tr. 8. ref. 37.*

2 Mulieres statim mingentes post copulam, ad impediendam conceptionem, secundum quosdam peccant contra ordinem naturæ, & generationis. Alij hoc frustra fieri volunt. Ego puto eas contra conscientiam erroneam peccare, si crederent ita mingendo peccare. *p. 3. tr. 5. ref. 15.*

Absolutio.

1 **Q**uando pœnitens vnum tantum peccatum confitetur, quod Cōfessarius probabiliter credit non esse reseruaturn, valet absolutio: nam probabilis DD. opinio facit, vt Ecclesia det Cōfessario iurisdictionem. Less. & alij *p. 2. tr. 15. ref. 29.*

2 Si forma absolutionis varietur ita vt proferatur indicatiuo modo, videlicet *volo absoluaris*, non esse nisi veniale, eò quòd non fit mutatio grauis, docet Hurtad. *p. 5. tr. 13. ref. 34.*

3 Potest Cōfessarius propter consue-

A 3

tu-

tudinem peccandi, absolutionem differre. Suarez & alij 11. sed non tenetur differre quoties pœnitens verè dolet, & emendationem proponit; nec manet in proximâ occasione extrinsecâ peccandi. Sanch. & alij 2. Et quamvis possit Confessarius imponere pœnitentiam medicinalem ad illam consuetudinem superandam, non tamen potest aliquam imponere subeundam sub cōditione, si pœnitens relabatur. Sanch. & alij 4. p. 1. tr. 7. res. 55. & p. 6. tr. 6. res. 30. & tr. 7. res. 49.

4 Si pœnitens non potest vitare sine magno incommodo proximam occasionem peccandi, potest Confessarius illum absolvere; quia tunc non censetur velle illam occasionem, sed permittere. Imò licet in pœnitente vix appareat spes emendationis, si habeat dolorem de præterito, & propositum de futuro, ex multorum sententiâ, potest absolvi, neque propter recidivum est absolutio deneganda. Viuald. & Sanchius. p. 2. tr. 16. res. 45.

5 Quando pœnitens tenetur deserere occasionem peccandi, putâ concubinam, etsi possit ei semel, aut iterum concedi absolutio antè quàm eam expellat,

pellat, rarò tamen id est faciendum. Quosdam tamen casus exceipit Sancius: vt quando concubina esset valde utilis ad bona temporalia, vel etiam ad vitam non molestè agendam. sed an probabiliter, alij iudicent. Possè etiam, quando cum illà amplius non peccat, eam postea inuisere ex fine alendi filios, quãuis inde sit periculum relapsus, docent Sancius, & Castrop. sed cur non possit per alios alimenta filiis præstare? *p. 5. tr. 14. ref. 108. & 109.*

6 In dubio de capacitate pueri quoad vsum rationis, danda est ei absolutio sub conditione saltem animo retentâ: quia in dubiis fauendum est pœnitenti. Layman & alij 2. post septennium verò absolendus est nisi constet non habere vsum rationis, maximè in articulo mortis. *Zambran. p. 4. tr. 3. ref. 53. & p. 5. tr. 3. ref. 68.*

7 Quando debitor est in mora soluendi, & sapius confitetur, neque restituit; habet tamen animum restituendi; si ex illa dilatione non sequitur detrimentum creditori, non videtur peccare mortaliter, neq; est illi absolutio deneganda. *Mol. & Bonac. p. 2. tr. 17. ref. 3. Vide Confessarius.*

Absolutio ab excommunicatione.

1 **Q**ui in vnâ diœcesi incidit in excommunicationem latam per ius, aut sententiam generalem, potest, si mutet domicilium, absolui in isto loco, ac si ibidem eam incurrisset, quamuis in priori diœcesi esset reseruata: secus si in priori diœcesi esset excommunicatus per sententiam particularem. Coninck & alij 2. Qui verò in alienâ diœcesi ratione delicti incidit in excommunicationem nunquam potest à proprio Episcopo absolui. Faber. p. 5. tr. 9. res. 8 & 9.

2 Parochus vel alius Confessarius qui potest absoluere ab excomm. latâ à iure, & non reseruatâ, potest etiam absoluere à censurâ latâ ab homine per sententiam generalem, & non reseruatâ. Henriq & alij 7. Porrò à censurâ iuris absoluere potest quilibet Sacerdos qui absoluit à mortalibus. Vasq. & alij 11. *ibid.* res. 4 & 5.

3 Probabile est absolutionem ab excommunicatione à laico, homini moribundo datam, validam esse, ita vt in loco sacro sepeliri possit. Imò nonnulli DD. censent, hominem baptizatum, etiam

Absolutio ab excommunicat. 9

etiam hæreticum, & præcisum in articulo mortis absoluere posse ab excommunicatione. (La Cruz. & alij 2.) Negatiua tamen sententia est probabilior: quia solis Sacerdotibus concessa est facultas absoluendi. Auila & alij 9. *ibid.* ref. 7. & p. 3. tr. 4. ref. 133.

4 Non tantum validè, sed etiam licitè potest aliquando absolui inuitus, quando ex circumstantiis prudenter iudicatur hoc vtile ipsi futurum. Turrian. & alij p. 5. tr. 9. ref. 10.

5 Ab excomm. reseruata Papæ, ex delicto etiam publico, absoluere potest Episcopus quando non potest recurri ad Papam nisi per procuratorem, vel epistolam. hoc autem impediunt 1. periculum mortis in itinere. 2. paupertas, &c. Imò neque tunc est necesse recurrere ad legatum, vel nuntium Papæ: quia sublatâ per iustum impedimentum reseruatiõne Episcopus absoluit vt proprius pastor. Auila & alij. *ibid.* ref. 6. & p. 4. tr. 4. ref. 58.

6 Etsi percussio Clerici facta sit in loco publico, non propterea continuo censenda est enormis, vt Episcopus ab eâ non possit absoluere, nisi duo concurrant vt & notabilis sit iniuria, &

10 *Absolutio ab excommunicat.*

pariat magnum scandalum. Reginald.
& alij 3.p.2.tr.16.ref.21.

7 Absolutio hæc etiam licitè dari potest sub conditione de futuro, v.g. si cras restitueris. Turrian. & alij.p.5.tr.9.resol.14.

8 Validè absoluitur ab excomm. sine satisfactione partis etiam qui potest satisfacere. Hurtad.& alij 3. quod si dubium sit, vel probabile eum non debere satisfacere, licitè absoluetur. Turrian. Qui autem absolutus est cum teneretur, reincident in eadem excomm. si postea non satisfaciat. Præpos. et si multi contrà sentiant. *ibid.ref.11. & 12. & p.1.tr.11.ref.22.*

9 Quando committitur potestas absoluendi cum clausulâ *satisfactâ parte*, sufficit in foro conscientie ea satisfactio quam pœnitens in presenti potest præstare: vnde si non potest satisfacere sine graui iacturâ famæ, vel bonorum, potest absolui modò creditor non patiatur æquale damnum. Tunc autem quando non potest satisfacere, non sufficit vt det cautionem iuratoriam, sed debet dare pignoratitiam si possit, vel saltem fideiussoriam. Henriq. & alij. et si contrarium probabile sit. p.5.
tr.9.

Absolutio ab excommunicat. 11

tr. 9. ref. 1. & 39. p. 1. tr. 11. ref. 24.

10 Percutiens Clericum etsi faciat iniuriam toti Ecclesiæ, vel Monasterio; tamen satisfaciendo percusso, censetur satisfacere parti; quia eius est condonare quem præcipuè tangit iniuria. *Auila. p. 1. tr. 11. ref. 23.*

11 Absolutus ad reincidentiam reincidit sine nouâ culpâ. *Hurtad. & alij 4.* Imò quamuis pars in cuius fauorem terminus reincidentiae additus est eum prorogaret. *Sanch. & alij.* Est tamè probabile semper requiri nouam culpam. *Henriq. & alij 3. p. 5. tr. 9. ref. 14. 22. & 15.*

12 Qui moriens dedit signa contritionis, potest etiam post mortem absolui, sed ab eo solo qui habet potestatem ordinariam, quia tunc transit articulus mortis. *Villalob. ibid. ref. 24.*

13 Absolutio ab excomm. facta ex vi priuilegij valet etiam pro foro externo vt non habeatur excommunicatus, quamuis in priuilegio dicatur *in foro conscientie tantum.* sed iudex potest nihilominus de crimine illo cognoscere, & pœnitentiã foro contentioso accommodatam imponere. *Suar. & alij. ib. ref. 13.*

14 In absolutione non obseruare cæremonias solùm est veniale. sed Mendicantes

dicantes habent priuilegium sine illis absoluendi. Quod si detur petenti, satis est dicere: *Ego te absoluo*, non exprimendo censuram, quia determinatur significatio per petitionem: secus verò si detur non petenti. Suar. & alij 4. *ibi. ref. 23. & 31.*

Vide *Censura.*

Absolutio ab hæresi.

1 **C**onfessarius virtute alicuius Tubilæi non potest ab hæresi occultâ absoluere pœnitentem, modò non sit purè mentalis: Sic habet stylus Curie Rom. & ita fuit à Gregorio XIII. declaratum. Suarez & alij 10. Contrarium tamen docent viri doctissimi. Fagund. & alij 10. p. 1. *tr. 5. ref. 1.*

2 Episcopus vigore Concilij Trident. posse ab hæresi occultâ absoluere, nec per bullas cœnæ illi potestati derogari, putant DD. multi, Granad. & alij 14. sed ego cum Sanchez & aliis 29. contrarium puto probabilius. *ibid. ref. 2. & p. 4. tr. 4. ref. 239.*

3 Prælati Regulares non tantùm sæculares absoluere non possunt ab hæresi occultâ, sed ne suos quidem subditos. Sanch. & alij. Nec de hoc iam dubitari

bitari potest ob decretum Sac. Cōgreg. etfi contrarium doceat Suar. & alij. Potest tamen hereticus Regularis, non solum ab Inquisitore absolutionem obtinere, sed ex licentiâ superioris, vel etiam cum superior eam iniuste negaret, se subiicere Episcopo, & ab illo (iuxta sententiam DD. prioris partis §. super.) ab excommunicatione occultæ hæreseos absolui. Molin. & Pontius p. 1. tr. 5. ref. 6. & p. 3. tract. 2. ref. 122. & p. 6. tr. 6. ref. 54. & tr. 7. ref. 63.

4 Inquisitores tamen saltem Inquisit. Hispan. possunt absoluere ab hæresi, non solum in externo, sed etiam in foro conscientie; ita ut quilibet Inquisitor possit eam facultatem cuiuslibet Confessario impertiri. Sanchez & alij 16. p. 1. tr. 5. ref. 3 & p. 4. tr. 8. ref. 35.

5 Potest Episcopus committere Confessario monasterij ut absoluat Monialem ab hæresi externâ, quia reservatio non spectat ad illas quæ impeditæ sunt adire Sedem Apostolicam. Homobonus. p. 4. tr. 4. ref. 89.

6 Hæreticus occultus, qui non potuit ab Episcopo, seu Inquisitore obtinere absolutionem, ad maiorem Pœnitentiarium Romam mittat; potestque in-

interim ad vitandam infamiam, aut scandalum, si Sacerdos est, celebrare; si autem laicus, Eucharistiam sumere, eliciendo prius actum contritionis. At si se id posse diffidit, confiteatur, & à Confessario absoluator. Nauarr. & alij 3 p.1.tr.5 resol.4.

7 Si quis committat crimina spectantia ad tribunal S. Inquisitionis, modo non habeat errorem in intellectu, poterit à quocumque Confessario virtute Bullæ Cruciatæ absolui; hæc enim Bulla solam excipit hæresim. Suarez & alij 6. Idemque posse Regulares visuum privilegiorum docent Portel & Freitas: cum enim possint absoluerè à reseruatæ Sedi Apostolicæ, quidni poterunt à reseruatæ inferiori Tribunali? Ego tamen nihil definio. *ibid* ref. 7. & 8.

Absolutio moribundi.

1 **M**oribundus qui nutibus tantum petit à Confessario absolutionem, est absoluedus. Neque enim Deus à nobis exigit aliam confessionem, quàm quæ nobis hîc & nunc possibilis est. Suarez & alij 16. p. 3. tr. 3. ref. 1.

2 Moribundus qui usu sensuum amisso edit pœnitentiæ signa, est absoluedus

3. dus sub conditione, licet dubium sit, num hæc signa ex dolore, an ex mortis angustia oriantur. Layman & alij 3. Idem dicendum de eo qui genibus Sacerdotis aduolutus, peccata confessurus subitâ apoplexiâ corripitur Si tamē id contingeret Sacerdoti in fine Introitus, qui sano corpore Missam inchoasset, non videtur absolendus, quia illa generalis cōfessio quam fecit, non fuit sacramentalis. *ibid. ref. 2. & 3.*

3. Moribundus qui absente Confessario confessionem petit, vel signa pœnitentiæ dedit, aliquo id testante, est absolendus: quia hoc ipso fatetur se peccasse, petitque ut adstantes tamquã suæ voluntatis interpretes id Sacerdoti renuntient, ab eoque pro se absolutionem petant. D. Thomas & alij 32. Neque requiruntur plures testes, sed vnus sufficit. *ibid. ref. 4 & 5.*

4. Si verò testes absente infirmo-sensibus destituto, renuntient Sacerdoti illum petiisse confessionem, vel signa contritionis ostendisse, non potest Sacerdos illum absolvere, etiamsi adhuc viuum inueniat. Quia moribundus cōfitetur per nuntium absenti Sacerdoti, quæ confessio Clementis VIII. Decreto dam.

damnatur. Turrian. & alij 12. Contrarium tamen etiam probabiliter docet Bonacin. & alij 6. *ibid. ref. 7.*

5 Si Sacerdos excepit confessionem alicuius in mortis periculo constituti, nec illum absoluit, & paulò post superveniens inuenit illum sensibus destitutum, viuum tamen, potest illum absolvere dummodo non constet ægrum mutasse voluntatem. Zambran. & Chapeauil. *ibid. ref. 6.*

6 Si infirmus amisso rationis usu, nullum antea dedit pœnitentiæ signum, nullo modo est absolendus, licet alioquin bene vixerit. Quia actus iudicialis non exercetur vbi nulla præcessit accusatio. Malder, & alij 11. Contrarium tamen saltem extrinsecè est probabile ex auctoritate Homoboni & alior. 3. *ibid. ref. 8. & p. 4 tr. 4. ref. 92.*

7 In casibus supradictis, in quibus moribundus potest absolui, Sacerdos non tantum potest, sed etiam ratione caritatis tenetur illum absolvere. Vasquez & alij 9. *p. 3 tr. 3. ref. 9.*

8 Quando confessarius in illis casibus absoluit ex opinione probabili, non est necesse vt absoluat sub conditione: quia hoc tantum debet fieri in dubio

pro-

propriè dicto, non autem in opinione.

Vasqu. & Sancius *ibid. res. 10.*

Vide *Articulus mortis.*

Adulter.

1 **C**onjugatus qui delectatur de copulâ imaginariâ cum vxore alienâ, non solum peccat contra castitatem, sed etiam contra iustitiam: quia coniux per matrimonium non tantum corpus, sed etiam affectus coniugij obligauit. Bonacin. *p. 3. tr. 6. res. 73.*

2 Adulter qui suscepit prolem ex alterius vxore, probabiliter non tenetur ad resarciendum damnum legitimis filiis, modò ipse non fuerit auctor suppositionis. Tenetur tamen restituere alimenta proli impensa à tertio ætatis anno, Sotus & alij *2. p. 2. tr. 17. res. 35.*

3 Non tenetur vxor pecunias per adulterium partas, marito, aut alteri restituere; quia damnum per adulterium illatum non est pecuniâ estimabile: neque leges adulterium prohibentes, reddunt irritam illam acceptionem. Bonacin. & alij *2. ibid. res. 7.*

4 Ecclesiasticis legibus non licet vxorem in adulterio deprehensam occidere: nam ex contrariâ sententiâ expo-

B

neretur

neretur manifesto periculo æterna fa-
lus sic interfectorum. Pontius & alij
48.p.3.tr.4.ref.223.

Aduocatus.

1 **A**Duocatus non tenetur de culpâ
leui; vnde si contingat eum causâ
cadere, eò quòd non præstitit quod di-
ligentissimus præstitisset; tamen si præ-
stitit quod solent diligentes, & docti
in similibus causis, nõ tenetur ad resti-
tutionē. Lessius & alij 8.p.2.tr.15.ref.59.

2 Potest aduocatus ex opinione pro-
babili, relictâ probabiliori, patrocinari
causæ actoris, etiam vbi agitur de san-
guine, honore, aut amissione omnium
bonorum. Sanch. & alij 3. Imò etiam si
causa sit dubia, non peccat illam susci-
piens. Quia aduocatus nõ profert sen-
tentiam, sed solum proponit quæ vi-
dentur causæ profutura. Malder. & alij
6.p.2.tr.13.ref.4. & 6.

3 Secundùm Sancium potest aduoca-
tus in praxi tutò amplecti opiniones
Antonij Fabri, Duareni, Cuiacij, &c. si-
milium iuriconsultorum: putat enim
speculatiuè veras seu probabiles, etiam
practicè esse tales. *ibid* ref.5.

4 Quando litigantes conduxerunt
Ad-

Aduocatos, & procuratores ad annum, vel annos, cum pacto dandi certam annuam mercedem, seu salarium ad omnes causas quas habent, vel habituri sunt: si nulla causa inciderit illo anno agenda, non sunt illi aduocati, seu procuratores suo salario fraudandi; potest tamē aliquid detrahi arbitrio boni viri: si tamen aduocatus eius esset ingenij, vt mallet laborare quàm feriari, nihil videtur detrahendum. *Rebell. & alij 4. ibid. tract. 15. ref. 42.*

5 Potest in foro conscientix Cliens pacisci cum Aduocato de quotâ litis; & quando abest præsumptio fraudis, cessat obligatio legis id prohibentis. *Hombon. & alij. ibid. tr. 16. ref. 47.*

Æger.

1 **Æ** Ger etiam si ob id quod comedit credat sibi obuenturum aliquod nocumentum non ita magnū, videlicet dolorem capitis, vel febrim aliquanto maiorem, non peccat mortaliter, imò neque si illud intenderet: quia nocumentum non est magnum. *Saneh. & alij. p 5 tr 3. ref. 135.*

2 Femina etiam aliàs moritura nō tenetur curationem ad verēda admittere

à viris, secus si à muliere adhiberi possit. Turrian. & alij. *ibid. ref. 138.*

Æquiuocatio.

POTest aliquis ex iustâ causâ absque mendacio aliqua verba vsurpare, etiam si ex sua significatione nō sint ambigua, & in alium sensum detorquere, aliquo addito mente proferentis retento. Sic qui aliqua bona abscondit sibi necessaria, ne à creditore capiuntur, & sic cogatur mendicare, potest interrogatus à Iudice iurare se nulla habere abscondita, subintelligēdo, quæ manifestare teneatur. Item potest Confessarius proferre verba absolutionis absque intentione, ad fugiendam mortem sibi à pœnitente intentatam, ni absoluat. Item potest quis iurare latroni daturum se pecunias absque intentione dādi, vtendo hac retentione mentali: *dabo si tenear.* Item adultera rogata à marito an adulterium admiserit, potest negare, concipiendo mente alium diem ab eo quo illud admisit. Item veniens ex loco qui falsò creditur peste infectus, rogatus potest iurare se inde non venire, subintelligendo tamquam ex loco pestilenti; velet si veniat ex loco pestilenti, quan-

quan-

quando certò credit, nec se, nec aliquid suum peste infectum, potest enim intelligere, se inde non venire ita vt aliquid mali ibi contraxerit, &c. Eiusmodi autem æquiocationibus vt, addito etiam iuramento absque causâ, non est peccatum mortale; quia huic iuramento deest sola discretio, seu iudicium, modò ne id fiat in fraudem tertij, aut in iudicio, dum Iudex iuridicè interrogat. Sanchez & alij. p. 3. tr. 6. ref. 30.

Aqua lustralis.

Aqua lustralis, seu benedicta, ex opere operato delet peccata venialia. Bellarmin. & alij 8 p. 3 tr. 4 ref. 61.

Articulus mortis.

1 **Q**uæ opinio fuit probabilis in vitâ, est etiam talis in articulo mortis: quia inter opiniones in conscientiâ securas, vna non est securior alterâ quoad impeccabilitatē: neque enim maior potest dari securitas, quàm non peccare, quod sequitur ex quavis opinione probabili. Saneius p. 2. tr. 13. ref. 9.

2 Infirmus in articulo mortis positus, non tenetur in rigore, & ex præcepto elicere actum contritionis de omnibus

peccatis mortalibus: sed sufficit confessio cum attritione cognita. Optimum tamen factu reor, in articulo mortis excitare perfectum dolorem de peccatis ob amorem Dei. Coninck & alij 4.p.3. tr.4.ref.98. & p.5.tr.3.ref.76.

3 Qui letaliter vulneratus non potest simul confiteri & curari, primùm confiteatur vnicum peccatum, & tunc medici curationem adhibeat, ac deinde si adhuc viuat integrè confiteatur: aut certè si medici nullo tempore curationem volunt intermittere, & periculum est mortis, sufficit si alta voce dicat se peccatorem vt possit absolui, quia non tenetur coram aliis etiam leue peccatum exprimere. Sancius p.5.tr.3.ref.56.

4 In articulo mortis potest quilibet Sacerdos etiã degradatus, imò & hæreticus, absolvere à quibuslibet peccatis & censuris reseruatiss, etiam ab hæresi. Est autem articulus mortis quodlibet probabile periculũ mortis, quod quis adit etiam sine necessitate. v.g. in bello iusto, longâ maris nauigatione, &c. vel à primâ die infirmitatis periculosa. Vasq. & alij 18. idque verum est etiam si præsens esset confessarius approbatus, vel habens ordinariam potestatem. Nauarr. &

alij 14. imò potest à tali petere absolutionem, cùm id possit facere sine peccato, si velit, & cùm possit petere, tenetur, nisi fortè esset periculum scandalì, vel peruersionis ab hæretico. Hurtad. & alij 3. p. 3. tract. 4. ref. 57. p. 4. tr. 4. ref. 235. & p. 5. tr. 3. ref. 57. 65. 59. 60. & 58. Debet tamen sic absolutus à censuris, si superuixerit, se præsentare summo Põtifici; nam cum hoc onere absolutus censetur sub pœnâ reincidentia: quod si nolit, potest iterum absolui ab habente legitimam potestatem. Suar. & alij 3. sed hoc onus non est necessariò sub iuramento imponendum. imò aliqui generatim negant illud, nisi quando censura habet onus satisfaciendi causæ propter quam incurritur. Nauar. & alij 2. p. 1. tr. 5. ref. 5. & p. 5. tr. 3. ref. 67. & tr. 9. ref. 67. & tr. 14. ref. 59.

5 Damnati ad mortem censendi sunt esse in articulo mortis, non autem qui sunt in triremibus, nisi adeant periculosam nauigationem, vel pugnam naualem. Hurtad. & alij Item banniti qui à quouis impunè possunt occidi, nisi quando habent saluum conductum. Belloch. & alij 2. p. 5. tr. 3. re. 61. 62. & 64.

6 Non quælibet mulieres parturien-

res, censentur esse in periculo mortis, ita ut possint à censuris, & reseruatis absolui: sed ille tantum quæ numquam pepererunt, vel quæ difficiles & periculosos partus habere solent. Sanchez & alij 12. p. 3. tr. 4. res. 72. Sed de quibusuis, saltem in ipso partu, id docet Hurtad. & alij 2. p. 3. tr. 4. res. 72. & p. 5. tr. 3. res. 63.

B.

BAPTISMVS.

1 **I**lla quantitas aquæ sufficiens est ad Baptismum, quæ potest contingere corpus, & successiuè fluere per aliquam eius partem. Vasq. & alij 3. Illa autem aqua esse potest ex sale, niue, aut gelu liquefactis; est enim essentialiter aqua. Idem dicendum de aquâ quæ ex ollâ euaporatur & hæret in tegumento, & quæ hyeme ex lapidibus, & parietibus manat. Ille tamen humor qui ex vite, aut arbore fluit, non videtur esse aqua, quamquam in casu necessitatis, ad baptismum adhiberi potest. Henricq. & alij. p. 3. tr. 4. res. 5.

2 Moribundo infanti Baptismus impendi debet etiam in materiâ dubiâ, ut
iure